

**Gairės dėl padėties atkūrimo laikotarpio
pratęsimo išskirtinėmis neigiamomis
aplinkybėmis**

1. Įžanga

- 1.1. Pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/138/EB (toliau – direktyva „Mokumas II“)¹ 138 straipsnio 4 dalį, priežiūros institucijos tam tikrais atvejais gali ne daugiau kaip septyneriems metams pratęsti atitikties mokumo kapitalo reikalavimui (toliau – MKR) atkūrimo laikotarpį, kaip nustatyta direktyvos „Mokumas II“ 138 straipsnio 3 dalyje ir 138 straipsnio 4 dalyje. Ši nuostata taikoma išskirtinių neigiamų aplinkybių, turinčių įtakos draudimo ir perdraudimo įmonėms, užimančioms didelę rinkos dalį arba apimančioms didelę dalį paveiktų veiklos rūšių, atveju, kai įmonės nevykdo savo MKR. Priežiūros institucijoms pavesta sušvelninti pernelyg didelį galimą ciklinį poveikį finansų sistemai ar neigiamą poveikį finansų rinkoms, ypač draudimo rinkai, nes tai galiausiai pakenktų draudėjų ir naudos gavėjų interesams.
- 1.2. Siekiant užtikrinti sąžiningos konkurencijos sąlygas tais atvejais, kai yra galimybė pratęsti padėties atkūrimo laikotarpį, labai svarbu, kad priežiūros institucijos plėtotų vienodą praktiką, priimdamos sprendimus, kurioms įmonėms turėtų būti leista pratęsti laikotarpį ir kokia turėtų būti jo trukmė. Remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1094/2010 (toliau – EIOPA reglamentas) 16 straipsniu², Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija (toliau – EIOPA) skelbia šias gaires.
- 1.3. Šios gairės skirtos priežiūros institucijoms siekiant užtikrinti, kad jos taikytų nuoseklų požiūrį į padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimą išimtinėmis neigiamomis aplinkybėmis. Šiose gairėse taip pat nagrinėjami susiję klausimai, kuriuos sprendžiant reikia taikyti vienodą priežiūros praktiką ar užtikrinti aukštesnį suderinimo lygį. Tai apima laikotarpio pratęsimo panaikinimą / atšaukimą, papildomą jau pratęsto laikotarpio pratęsimą ir sprendimų panaikinti laikotarpio pratęsimą paskelbimą.
- 1.4. Kai EIOPA paskelbia, kad pagal direktyvos „Mokumas II“ 138 straipsnio 4 dalį susidarė išskirtinės neigiamos aplinkybės, tai automatiškai nereiškia, kad visos draudimo ar perdraudimo įmonės (toliau – įmonės) toje valstybėje narėje, kuriai taikoma ši deklaracija, gali potencialiai pasinaudoti laikotarpio pratęsimo galimybe.
- 1.5. Iš trijų išskirtinių neigiamų aplinkybių, nurodytų direktyvos „Mokumas II“ 138 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje, tik toks nuosmukis finansų rinkose, kuris yra nenumatytas, staigus ir didelis, gali turėti didelį neigiamą poveikį daugumai įmonių, nes tai sukuria nepalankią verslo aplinką. Tikimasi, kad nuolatinė žemų palūkanų normų aplinka daugiausia įtakos turės gyvybės draudimo įmonėms, gyvybės perdraudimo įmonių veiklai ir kai kurioms ne gyvybės draudimo įmonių veiklos rūšims. Didelio poveikio katastrofa gali turėti

¹ 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II) (OL L 335, 2009 12 17, p. 1)

² 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1094/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/79/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 48)

reikšmingos įtakos tik tam tikroms įmonėms, nes ji labiausiai paveiks tam tikras veiklos rūšis.

- 1.6. Pirmiau minėtos trys išskirtinės neigiamos aplinkybės turi svarbių skirtumų, atsižvelgiant į įmonių gebėjimą apsaugoti nuo tokių aplinkybių, užkirsti kelią įmonėms pažeisti savo MKR arba atsigausti po tokio pažeidimo per nurodytą laikotarpį. Į šiuos skirtumus turi atsižvelgti priežiūros institucija, priimdama sprendimą dėl to, ar įmonei gali būti pratęstas laikotarpis ir kokia turėtų būti tokio pratęsimo trukmė.
- 1.7. Galimybė pratęsti atkūrimo laikotarpį negali būti suteikta kitu pagrindu, išskyrus tuo atveju, kai siekiama sukurti lankstumą taikant priežiūros priemones, kai dauguma draudimo rinkos įmonių susiduria su didelėmis problemomis, kurios gali turėti rimtų padarinių visai rinkai. Šių padarinių gali atsirasti, jei visi susiję veikėjai būtų priversti imtis panašių priemonių per tą patį ribotą laikotarpį, tuo sukurdami ciklinį poveikį finansų sistemai, arba jeigu svarbūs draudimo rinkos dalyviai patirtų finansinių sunkumų, turinčių žalingą poveikį rinkai.
- 1.8. Priimdamos sprendimą dėl padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimo trukmės, priežiūros institucijos turėtų atsižvelgti į išskirtinį padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimo pobūdį ir bendrą taisyklę, įtvirtintą direktyvos „Mokumas II“ 138 straipsnio 3 dalyje, pagal kurią įmonės turi įgyvendinti būtinas priemones, kad užtikrintų kapitalo reikalavimų laikymąsi per ribotą 6–9 mėnesių laikotarpį.
- 1.9. Kai išskirtinės neigiamos aplinkybės yra nenumatytas, staigus ir didelis nuosmukis finansų rinkose arba nuolatinė žemų palūkanų normų aplinka, priežiūros institucijos, priimdamos sprendimus dėl padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimo, turi daryti prielaidas apie pokyčius finansų rinkose. Jei laikui bėgant paaiškėja, kad šios prielaidos buvo pernelyg optimistinės ar pesimistinės, priežiūros institucijos turi turėti galimybę patikslinti savo sprendimus, papildomai pratęsdamos jau pratęstą laikotarpį, jeigu lauktas išskirtinių neigiamų aplinkybių pagerėjimas nepasireiškė, arba atšaukdamos pratęsimą, kai nebelieka kliūčių spartesniam padėties atkūrimui.
- 1.10. Gairės Nr. 1–11 taikomos atskiroms įmonėms ir *mutatis mutandis* grupėms, t. y. kai šios gairės taikomos grupėms, „įmonė“ turi būti suprantama kaip „grupė“, o „priežiūros institucija“ turi būti suprantama kaip „grupės priežiūros institucija“.
- 1.11. Šiose gairėse vartojamos tokios sąvokos:
 - a) padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimas – laikotarpis, pratęstas siekiant ištaisyti MKR pažeidimą, pratęsiant pradinį laikotarpį, numatytą direktyvos „Mokumas II“ 138 straipsnio 3 dalyje;
 - b) padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimo panaikinimas – priežiūros institucijos sprendimas panaikinti padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimą, kai susijusi įmonė nepadarė esminės pažangos ištaisant MKR pažeidimą pagal direktyvos „Mokumas II“ 138 straipsnio 4 dalies penktą pastraipą;

c) padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimo atšaukimas – priežiūros institucijos sprendimas atšaukti padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimą, kai iš esmės pasikeičia aplinkybės, kurios buvo laikotarpio pratęsimo pagrindas.

1.12. Šiose gairėse neapibrėžtos sąvokos turi įžangoje nurodytuose teisės aktuose apibrėžtą reikšmę.

1.13. Šios gairės taikomos nuo 2016 m. sausio 1 d.

Gairė Nr. 1. Bendrosios pastabos, susijusios su padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimu

1.14. Priežiūros institucija turėtų siekti, kad būtų išvengta neproporcingų neigiamų padarinių visai finansų rinkai arba draudimo rinkai, ypač tuo atveju, kai ji priima sprendimą pratęsti padėties atkūrimo laikotarpį ir nustato šio pratęsimo trukmę. Ji turėtų užtikrinti, kad makrolygio rizikos ribojimo aspektai būtų tinkamai suderinti su būtinybe išvengti nepagrįsto pavojaus susijusios įmonės draudėjų ir naudos gavėjų apsaugai.

Gairė Nr. 2. Padėties atkūrimo laikotarpis negali būti pratęstas, jeigu nėra galimybės pratęstą laikotarpį sutrumpinti arba atšaukti

1.15. Priežiūros institucija turėtų priimti sprendimus pratęsti padėties atkūrimo laikotarpį, laikydamasi nuostatos, pagal kurią ji gali atitinkamai atšaukti arba sutrumpinti pratęstą laikotarpį, kai pasikeičia esminės laikotarpio pratęsimo aplinkybės, jeigu pagal šias naujas aplinkybes priežiūros institucija nebūtų priėmusi sprendimo pratęsti laikotarpį arba būtų nustačiusi trumpesnį laikotarpį.

1.16. Kai EIOPA pareiškė, kad nebeliko išskirtinių neigiamų aplinkybių, priežiūros institucija turėtų kuo greičiau persvarstyti priimtą sprendimą pratęsti padėties atkūrimo laikotarpį.

Gairė Nr. 3. Sprendimas dėl padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimo trukmės

1.17. Priežiūros institucija turėtų atitinkamai papildomai pratęsti jau pratęstą padėties atkūrimo laikotarpį, o ne iš pradžių suteikti labai ilgą laikotarpį.

Gairė Nr. 4. Prašymas pateikti informaciją ir padėties atkūrimo planą

1.18. Priežiūros institucija turėtų reikalauti, kad įmonė pateiktų visą svarbią informaciją, kuri padėtų priežiūros institucijai įvertinti veiksnius ir kriterijus, apibrėžtus Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/35³ 288 straipsnio c–h punktuose ir 289 straipsnyje.

1.19. Atsižvelgiant į padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimą, padėties atkūrimo plane pagal direktyvos „Mokumas II“ 142 straipsnio 1 dalį papildomai pateikiama:

³ 2014 m. spalio 10 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2015/35, kuriuo papildoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II) (OL L 12, 2015 1 17, p. 1)

- a) padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimo pagrindimas ir siūloma šio pratęsimo trukmė, reikalinga išskirtinėms neigiamoms aplinkybėms pašalinti;
- b) pažanga, kuri turi būti pasiekta kas tris mėnesius, įgyvendinant siūlomas priemones, ir laukiamas jų poveikis mokumo padėčiai.

Gairė Nr. 5. Padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimas, kai yra nenumatytas, staigus ir didelis nuosmukis finansų rinkose

1.20. Kai EIOPA paskelbia, kad finansų rinkose pasireiškė nuosmukis, kuris yra nenumatytas, staigus ir didelis, galimas ciklinis poveikis turėtų būti lemiamas veiksnyms priežiūros institucijai priimant sprendimą dėl padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimo ir jo trukmės.

Gairė Nr. 6. Padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimas, kai yra nuolatinė žemų palūkanų normų aplinka

1.21. Kai EIOPA paskelbia, kad susidarė nuolatinė žemų palūkanų normų aplinka, priemonės, kurių imasi įmonė mokumo padėties pablogėjimui apriboti, turėtų būti lemiamas veiksnyms priežiūros institucijai priimant sprendimą dėl padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimo ir jo trukmės.

Gairė Nr. 7. Padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimas, kai yra didelio poveikio katastrofa

1.22. Kai EIOPA paskelbia apie įvykusią didelio poveikio katastrofą, lemiamas veiksnyms priežiūros institucijai priimant sprendimą turėtų būti įmonei tenkančių reikalavimų mastas, kuris yra gerokai didesnis negu galima buvo tikėtis įprastomis aplinkybėmis.

Gairė Nr. 8. Papildomas padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimas, kai iš esmės pasikeitė pirminės aplinkybės

1.23. Priežiūros institucija turėtų svarstyti prašymą papildomai pratęsti laikotarpį tik tuo atveju, kai pagrindinės pirminio padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimo aplinkybės pasikeitė taip, kad pagal šias naujas aplinkybes priežiūros institucija būtų nustačiusi ilgesnį padėties atkūrimo laikotarpį, ir prie prašymo pridedamas atitinkamai pritaikytas ir realistiškas padėties atkūrimo planas.

1.24. Priežiūros institucija turėtų leisti įmonei prašyti papildomai pratęsti padėties atkūrimo laikotarpį, jeigu bendras pratęstas padėties atkūrimo laikotarpis neviršija maksimalaus laikotarpio, nurodyto direktyvos „Mokumas II“ 138 straipsnio 4 dalyje.

Gairė Nr. 9. Reikšmingos pažangos įvertinimas

1.25. Vertinant, ar įmonė padarė reikšmingą pažangą, kad atitiktų MKR, kaip nurodyta direktyvos „Mokumas II“ 138 straipsnio 4 dalies penktoje pastraipoje, priežiūros institucija turėtų nustatyti, ar įmonė vis dar gali įvykdyti savo

padėties atkūrimo planą. Priežiūros institucija turėtų apsvarstyti bent tai, ar įmonė:

- a) be pakankamo pagrindo neįgyvendino priemonių, kurių pati įsipareigojo imtis; arba
- b) nepadarė reikšmingos pažangos siekiant tikslų, kuriuos turėjo įgyvendinti kas tris mėnesius, taikant siūlomas priemones, kurios buvo įtrauktos į padėties atkūrimo planą.

Gairė Nr. 10. Padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimo panaikinimas arba atšaukimas

1.26. Jei priežiūros institucija prieina prie išvados, kad padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimas turėtų būti panaikinamas arba atšaukiamas, ji turėtų suteikti įmonei galimybę pateikti savo nuomonę dėl siūlomo panaikinimo ar atšaukimo per tinkamą laikotarpį.

Gairė Nr. 11. Padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimo panaikinimo arba atšaukimo paskelbimas

1.27. Jei priežiūros institucija atšaukia arba panaikina padėties atkūrimo laikotarpio pratęsimą, ji turėtų užtikrinti, kad įmonė nedelsiant įvykdytų direktyvos „Mokumas II“ 54 straipsnio 1 dalyje nustatytą reikalavimą viešai atskleisti tokią informaciją ir nurodyti tokio panaikinimo ar atšaukimo priežastis savo atnaujintoje mokumo ir finansinės padėties ataskaitoje.

Atitikties ir pranešimo taisyklės

1.28. Šiame dokumente pateikiamos pagal EIOPA reglamento 16 straipsnį parengtos gairės. Vadovaudamasi EIOPA reglamento 16 straipsnio 3 dalimi, kompetentingos institucijos ir finansų įstaigos deda visas pastangas, kad gairių ir rekomendacijų būtų laikomasi.

1.29. Kompetentingos institucijos, kurios laikosi arba ketina laikytis šių gairių, turėtų jas tinkamai įtraukti į savo reguliavimo ar priežiūros sistemą.

1.30. Kompetentingos institucijos per du mėnesius nuo šių gairių vertimo paskelbimo pateikia EIOPA patvirtinimą, ar jos laikosi arba ketina laikytis šių gairių, ir nurodo nesilaikymo priežastis.

1.31. Negavus atsakymo iki šio termino, bus laikoma, kad kompetentingos institucijos pranešimo reikalavimo nesilaiko ir apie tai bus pranešta.

Baigiamoji nuostata dėl peržiūros

1.32. Šias gaires peržiūri EIOPA.